

Č.j. SB v 00 108 /01-68

Dne 30. září 1968

Správa státní bezpečnosti
vnitřní oddělení,

~~Přísně tajné~~

Výtisk č. ¹ ...

H r a d e c K r á l o v é .

Státobezpečnostní situace na okrese Svitavy - zpráva.
Počet listů : 5

K vašemu dožádání č.j. SB-0046/01-68 ze dne 27.9.1968 níže uvádíme podrobnou analýzu státobezpečnostní situace na zdejší okrese :

- 1) a) V nové vnitropolitické situaci na zdejší okrese se vyznačuje aktivita západních rozvědek tím, že jest zaznamenán v daleko větší míře jak v předešlém roce průjezd diplomatických vozidel z KS naším okresem, dále jsou zjištěny kontakty čl. turistů v KS neznámými osobami za účelem emigrace a konkrétní činnost USA rozvědky jest rozpracovávána na zdejší OS č. 9116 v akci GARÁŽ.

V OS č. 9116 akce GARÁŽ jest rozpracováván čl. uprchlík KOPŘIVA Jaroslav, nar. 28.3.1930 Milešovice, t.č. bytem Augsburg 10 Lützowstr. 16 - NSR, který v roce 1965 při návštěvě svého bratra Josefa KOPŘIVY v NSR zprostředkoval mu styk s orgány USA rozvědky, kterými byl Josef KOPŘIVA získáván ke spolupráci. Orgány USA rozvědky žádali podání zpráv o vojenských objektech v ČSSR. KOPŘIVA Josef uvedenou skutečnost oznámil orgánům zdejšího O-Stb, nabídl se ke spolupráci a jeho verbovka byla provedena s cílem jeho využití k rozehrání zpravodajské hry s USA rozvědkou. Tato akce jest řízena II správou I. odborem MV Praha s. mjr. ŠMÍDEM.

V současné době jsou prováděna opatření k výjezdu Josefa KOPŘIVY (spol. PETR) do NSR kam ho zve jeho bratr Jaroslav. V dopise ze dne 11.8.1968 píše Jaroslav KOPŘIVA bratru Josefovi mimo jiné o tom, že situace v ČSSR je organizována ze západu i Vatikánem a vyzývá bratra Josefa, aby o tom nikomu neříkal. V dalším dopise ze dne 19.9.1968 KOPŘIVA Jaroslav uvádí, že již vymyslel způsob jak poskytnout bratru Josefovi tu slíbenou finanční podporu a že v dohledné době Josef dostane vyřízení vstupního víza.

Dne 20.8.1968 odejel na dobu 4 dnů do Rakouska ULMA Jaroslav, nar. 7.4.1938 české národnosti, povoláním číšník RaJ v České Třebové, trvale bytem Svitavy - Lány okr. Svitavy se svoji manželkou Danuší roz. Vrbovou, nar. 13.5.1940, kde vlivem situace v ČSSR čtvrtý den pobytu ve Vídni vyhledal pomoc u rakouského Červeného kříže - Aktions Komitee Hilfe Wien 1, Auerspergstrasse 4, kde přijal ubytování i podporu ve stravování. V těchto ubytovnách působila jako tlumočnice čl. turistka Věra Heníčková z Přelouče, která mu nabídla zprostředkování styku s jistým STOLZE ze západního Berlína za účelem emigrace a získání zaměstnání jak pro ULMU, tak i pro jeho manželku. K tomuto setkání došlo za pomoci Heníčkové během 2 dnů ve Vídni, kde STOLZE uzavřel pracovní smlouvu s ULMOU a jeho manželkou k zaměstnání v jeho továrně v západním Berlíně. Z jednání Heníčkové ULMA

usoudil, že tato se musela blíže znát se STOLZEM a že poskytuje čsl. turistům pomoc k emigraci. Heníčková zrazovala ULMA, aby nejel do ČSSR k čemuž používala různých argumentů z propagandy která byla v té době vedena v rakouském rozhlasu o poměrech v ČSSR. Podle STOLZE ULMA měl cestovat se svoji manželkou do Mnichova vlakem a z Mnichova letadlem do západního Berlína, k čemuž mu měl STOLZE poslat jízdenky Věre Heníčkové. Heníčková v této době uskutečnila dvě cesty do ČSSR za účelem převezení své dcery do Rakouska a dle jejího tvrzení použila trvalé cestovní doložky k přechodu hranic. Vzhledem k tomu, že ULMA odejel do ČSSR pro své i manželčiny svršky a v ČSSR se rozhodl nevrátit se do Rakouska, žádal telefonicky svoji manželku, aby se rovněž do ČSSR vrátila. Heníčková poslala po manželce ULMY objemný dopis Vojtěchu NESVADBOVI - televizní služba - Leninova 9 - Gottwaldov - Zlín, který ULMOVA po příjezdu do ČSSR odeslala poštou na uvedenou adresu. Z celkového jednání Heníčkové ULMA usuzuje, že Heníčková plnila ve funkci tlumočnice u rakouského Červeného kříže funkci zprostředkovatele mezi čsl. turisty a osobami neb institucemi, které měly snahu získat naše občany k emigraci do KS.

Dne 9.8.1968 přijel do ČSSR na dobu 21 dnů čsl. uprchlík Vít ŠVEC, t.č. bytem 7 Square du Rhone Paříž 17 l., který navštívil svého bratra Zdenka ŠVECE, bytem Pomezí okr. Svitavy. Agenturně bylo zjištěno, že Vít ŠVEC zkrátil svůj pobyt v ČSSR na 7 dnů a při zpáteční cestě zastavil se dne 14.8.1968 v Praze, kde navštívil v čsl. rozhlasu jistého JIRKU pod záminkou opravy fotokamery. Téhož dne uskutečnil Vít ŠVEC schůzku s tímto JIRKOU v restauraci U Pešků v Praze, odkud několikrát telefonoval paní ČERVINKOVÉ z Prahy, která se rovněž do této restaurace dostavila. V 18.00 hodin tohoto dne se Vít ŠVEC sešel v restauraci U kalicha s paní Zdenkou MACHOVOU z Prahy se kterou i s ČERVINKOVOU odešli do baru Zlatá Husa, kde měli přes známého číšníka zajištěn stůl. ŠVEC Vít při navazování těchto styků měl snahu bratra Zdenka, který s ním jel do Prahy buď izolovat od jeho společnosti, nebo přesvědčit ho o tom, že to jsou jeho známí, neb jejich setkání bylo náhodné, nebo že Vít s těmito setkáními nic jiného nesleduje. ŠVEC Vít hodlá v příštím roce postavit si družstevní byt v Praze a peníze k tomu chce získat tím, že pošle známému do ČSSR osobní auto za kteréžto peníze uhradí výdaje s výstavbou bytu. Je důvodné podezření, že cílem návštěvy Víta ŠVECE u příbuzných v ČSSR bylo mimo jiné kontaktovat naše občany.

a) K průjezdu diplomatických vozidel přes okres Svitavy nutno uvést, že od začátku roku 1968 do současné doby bylo zjištěno celkem 22 průjezdů diplomatických vozidel z KS, což je daleko více s porovnáním se stejným obdobím minulého roku.

b) ∅

c) Dne 25.9.1968 přihlásil se k pobytu na zdejší PaV VC SCHNEIDER Adolf, nar. 14.6.1906, NSR státní příslušník, poštovní úředník, bytem Frankfurt am/Main - NSR, který navštívil ve Svitavách svého otce. Jmenovaný v rozhovoru s orgánem PaV uvedl k poměrům v ČSSR, že si cení český národ za jeho statečnost z posledních dnů, že okupantům nedali Češi ani vodu. Dále uvedl, že Československu držel celý svět palce hlavně občané v NSR, kde byly konány demonstrace proti okupaci ČSSR a po celé NSR byly vyvěšeny čsl. státní vlajky. Dále uvedl, že v NSR byly konány sbírky pro ČSSR, což bylo nejvíce prováděno v Norimberku. Projevil lítost nad tím, že tyto události překazily ujednání, které mělo již přijít v platnost mezi ČSSR a NSR v otevření hranic a bezvизovém styku. Dále prý bylo dohodnuto mezi ČSSR a NSR o vzdušném mostě mezi Prahou a Frankfurtem. Všechna tato ujednání překazila vojska Varšavské smlouvy, která obsadila ČSSR. Z projevy SCHNEIDERA nelze usoudit, zda se jedná o jeho vlastní názor, neb zda se tak hovoří v NSR.

d) ∅

Bad 2

Nov. 1968

b

2) a) Ø

b) Ø

3) a) Od srpnových událostí v ČSSR do současné doby bylo zjištěno na okrese Svitavy 12 osob, které požádaly při pobytu v zahraničí o emigraci. Všechny tyto případy se vyskytly na území Rakouska. Podle dosavadních poznatků k emigraci našich občanů dochází pod vlivem zkreslené propagandy o poměrech v ČSSR zahraničním rozhlasem, dále ve dvou případech rodina MUDr. SVOBODY a MUDr. URBÁNKA se odvolává na přítomnost okupačních vojsk a v případě jejich odchodu z ČSSR slibují návrat do ČSSR. U občana VANÍČKA a MAHOVSKEHO jde s největší pravděpodobností o emigraci z rodinných, neb hmotných důvodů. Nikdo z těchto osob nezachází se státním tajemstvím, ani nepřichází do styku s osobami, které s tímto tajemstvím přichází do styku.

Osoby, které emigrovaly po 20. srpnu 1968 do KS.

- 1) MUDr. SVOBODA Karel, nar. 11.7.1931 Praha, české národnosti, ženatý, lékař OUNZ Svitavy, bytem Svitavy - B. Martinů č. 3.
- 2) SVOBODOVÁ Magdalena, roz. Švábová, nar. 3.5.1939 Napajedla, české národnosti, povoláním učitelka hudby, vdaná, bytem Svitavy B. Martinů č. 3.
- 3) SVOBODOVÁ Magdalena, nar. 20.5.1963, dítě, bytem u rodičů.

Rodina SVOBODOVA odejela dne 8.9.1968 na dobu 4 dnů ke svým příbuzným do Rakouska. SVOBODA odeslal dopis řediteli OUNZ ve Svitavách ve kterém sděluje, že se nehodlá vrátit zpět do ČSSR.

- 4) MUDr. SYROVÝ Jiří, nar. 28.4.1930 Praha, české národnosti, čl. státní příslušník, ženatý, dětský lékař UNZ Mor. Třebová, bytem Mor. Třebová - Osvooboditelů 8.
- 5) MUDr. ODSTRČILOVÁ Eva, nar. 13.12.1928 v Brně, české národnosti, čl. státní příslušnice, manželka Jiřího SYROVÉHO, lékařka UNZ Mor. Třebová, bytem Mor. Třebová - Osvooboditelů 8.
- 6) ODSTRČILOVÁ Jana, nar. 29.6.1951, studující, bytem u rodičů.
- 7) ODSTRČILOVÁ Eva, nar. 13.5.1956, studující, bytem u rodičů.

Uvedená rodina vycestovala do Jugoslávie dne 18.8.1968 na 15 dnů. Dle zjištěných poznatků hodlá tato rodina vycestovat do USA za svým švagrem.

- 8) MUDr. URBÁNEK Josef, nar. 1.6.1929 Šlapanice, české národnosti, čl. státní příslušník, lékař chirurgického oddělení UNZ Mor. Třebová, ženatý, bytem Mor. Třebová - Osvooboditelů 8.
- 9) URBÁNKOVÁ Eva, nar. 11.11.1931 Bratislava, v domácnosti, čl. státní příslušnice, bytem Mor. Třebová - Osvooboditelů 8.
- 10) URBÁNKOVÁ Eva, nar. 28.8.1954, české národnosti, svobodná, studující, bytem u rodičů.

Uvedená rodina odejela dne 18.8.1968 na 15 dnů do Jugoslávie, URBÁNEK zaslal řediteli OUNZ Svitavy dopis ve kterém sděluje, že si nechá prodloužit od čl. vyslanectví v Rakousku pobyt, nastoupil zaměstnání v nemocnici ve Vídni a do ČSSR se hodlá vrátit až odejdou vojska Varšavské smlouvy z ČSSR.

- 11) VANÍČEK Milan, nar. 17.11.1937 Vysoké Mýto, české národnosti, čsl. státní příslušník, technický úředník np. Karosa Vysoké Mýto, bytem Litomyšl - V. Kopeckého 841.

Jmenovaný vycestoval dne 17.8.1968 na návštěvu na dobu 4 dnů do Rakouska. Telefonicky sdělil své manželce, že se do ČSSR nevrátí a má-li zájem, aby za ním přijela.

- 12) MAHOVSKÝ Luboš, nar. 29.7.1941 v Ústí nad Orlicí, svobodný, české národnosti, čsl. státní příslušník, povoláním kuchař, trvale bytem Litomyšl - Václava Kopeckého 840, přechodně Ostrava I. restaurace PAVLŮN.

Jmenovaný vycestoval do Rakouska dne 18.9.1968 na 17 dnů. Zaslal dopis na ředitelství RaJ, že se již do ČSSR nevrátí.

- b) Na zdejší O-Stb byl proveden kompletní seznam osob, které vyjely od srpna do současné doby do KS včetně Jugoslávie. Celkem se jedná o 85 osob u kterých byl proveden rozbor z hlediska jejich zaměstnání, styku se státním tajemstvím a vhodnosti k vytěžení. S vytěžením těchto osob bylo již započato vytěžením ULMY Jaroslava ze Svitav od kterého byly získány zajímavé poznatky k jeho pobytu v Rakousku. Vytěžení těchto osob bude provedeno postupně v nejbližší době.
- 4) a) Nezákonná činnost nepovolených organizací K-231 na okrese Svitavy byla zaznamenána ve Svitavách, Litomyšli a v Poličce, kde byly založen místní organizace. Předsedou okresní organizace K-231 byl zvolen CHLUP František, nar. 2.1.1909, české národnosti, bytem Svitavy - Bezručova 8, v Litomyšli byl zvolen jako předseda organizace František STRÍTESKÝ, nar. 9.12.1912, řeholní kněz, bytem Litomyšl - Zdenka Nejedlého čp. 12 a v Poličce byl zvolen předsedou této organizace PIKULKA Josef, nar. 17.2.1900, bytem Polička - ul. Uvy Beranové č. 29. Počet členů těchto organizací nebyl zjištěn. K celkové činnosti organizace K-231 bylo zjištěno na zdejší okrese, že část členů této organizace vytvářela mezi místními občany do srpnových událostí situaci neprávem postižených osob režimem z 50 let, rozšiřovaly zprávy o krutostech bezpečnostních orgánů a jejich jednání vytvářelo odpor občanů vůči bezpečnosti i starým členům a funkcionářům strany. Předseda organizace K-231 PIKULKA Josef z Poličky vyhrožoval v posledních dnech bývalému předsedovi MNV z Poličky DOLEŽELOVI, že si to s ním vyúčtuje, neboť prý má vinu na jeho potrestání. PIKULKA několikrát vyžadoval arogantně na zaměstnancích MNV v Poličce vyhlášení schůzí K-231. Podle neprovedených zpráv organizace K-231 v Poličce měla vypracovaný seznam funkcionářů, kteří měli být zbaveni funkcí a nahrazeni členy K-231. Člen K-231 CUPAL Antonín - učitel z Poličky na rozšířeném zasedání NF v Poličce před srpnovými událostmi při diskusi zda má být v Poličce okres se vyjádřil, že není třeba aby v Poličce vládla nějaká horda komunistů a orgánů Stb. K celkové činnosti K-231 na okrese Svitavy nebyly po srpnových událostech zjištěny nové poznatky.

K činnosti nepovolené organizace KAN na okrese Svitavy bylo zjištěno, že tato organizace byla ustanovena v Litomyšli, měla 23 členů a jejich vedoucím byl Ing. BARTOŠ - ekonom z Morašic. Programem této organizace údajně bylo odvolání starých funkcionářů KSČ z veřejných funkcí a nahrazení těchto mladými občany s patřičným vzděláním. O činnosti této organizace do současné doby nejsou zjištěny žádné poznatky.

K činnosti přípravných výborů soc. dem. strany nebyly zjištěny na zdejší okrese žádné poznatky.

- d) Na zdejší okrese bylo zjištěno od srpnových událostí do současné doby celkem 5 druhů letáků :
- leták vedený pod názvem "jídelníček" - pojednával o druzích jídel ve kterých byli hrubě uráženi představitelé strany a vlády soc. států včetně čelných funkcionářů ÚV KSČ.
- Leták vedený pod heslem "Brežněvova modlitba" - se vyskytl na zdejší okrese, avšak nepodařilo se dosud jej zajistit. V letáku byla urážena osobnost Brežněva.
- Další leták byl veden pod názvem "Porada předsedy vlády s. Černíka s čl. redaktory rozhlasu a tisku o jednání v Moskvě". V tomto letáku byly uváděny nepravdivé údaje o jednání našich představitelů v Moskvě.
- Leták vedený pod heslem "Československé jaro" o 9 stranách, byl zaslán ve 3 výtiscích předsedovi ONV ve Svitavách, s. Gloserovi. V tomto letáku byla dokumentována činnost kontrarevolučních sil v CSSR v rozporu s tvrzením nynějších prohlášení představitelů KSČ a vlády.
- Další leták byl tištěný, rozhlazován v Mor. Třebové, obsahově zaměřen k obhajobě sdělovacích prostředků CSSR.
- Všechny tyto letáky mimo letáku "Brežněvova modlitba" byly zaslány vaší S-Stb.

5) a) ∅

b) ∅

- 6) a) Podle RNHS-Stb č. 16/68 byl proveden kontakt sestávající agenturou našeho okresu. Drtivá většina spolupracovníků pochopila potřebu další pomoci orgánům Stb a souhlasí s plněním úkolů jak jim bylo vysvětleno. Se strany agentury je kladen požadavek dodržování přísné konspirace při schůzkové činnosti, neboť ve většině případech projevují obavy z důsledků pro ně i rodiny v případě vyzrazení jejich styku s orgány Stb. Většina spolupracovníků žádá minimální schůzkovou činnost.

Od srpnových událostí odmítlo pokračovat ve spolupráci x počtu 21 - 4 spolupracovníci a to: A-FIALA č. svazku 3913, A-VAŠEK č. svazku 7458, IN-ROBERT č. sv. 7951, IN-KÁJA č. sv. 7504. U všech těchto spolupracovníků bylo důvodem k ukončení spolupráce strach z odsouzení veřejností.

b) ∅

c) ∅

- 7) a) Celkový kolektiv O-Stb Svitavy prokázal jasný postoj legálním vládním a stranickým představitelům již v kritických dnech po 20 srpnu 1968. V průběhu dalších dnů tak jak narůstaly úkoly nadřízených orgánů vyplývající z vládní linie, všichni soudruzi plně chápou a je třeba kladně hodnotit jejich aktivitu a iniciativu při plnění úkolů vyplývajících z rozkazu představených na vašich součástech složky Stb.

- b) K jevům uvedeným v odstavci b) bodu 7) na O-Stb Svitavy ani v minulosti, ani v současné době se nikdy nevyskytly ani nevyskytují. Všichni příslušníci jsou jednotní pro plnění vládní a stranické linie vycházející z moskevských dohod a akčního programu KSČ.

c) ∅

Vyhotoveno 2 x
1 x pro S-Stb
1 x pro domo

Náčelník O-Stb Svitavy:

mjr. Kopeček Ladislav.